

Vähävaraisten avun toimenpideohjelma 2014–2020

Sisältö

1. Tunnistetiedot	2
2. Ohjelman laatiminen	2
2.1 Tilanne Suomessa	2
2.2. Tuen kohteena oleva aineellinen puute	4
2.2.1 Aineellisen avun ja vastaavien liitännäistoimenpiteiden kuvaus	4
2.2.2 Vastaavat kansalliset ohjelmat	5
2.3. Muuta	6
3. Täytäntöönpano	7
3.1 Vähävaraisimpien tukikelpoisuusperusteet	7
3.2 Valitut toimet.....	7
3.3 Kumppaniorganisaatioiden valinta.....	8
3.4 Täydentävyys Euroopan sosiaalirahaston kanssa.....	9
3.5 Ohjelman hallinnollinen rakenne	9
3.6 Ohjelman seuranta ja arviointi	10
3.7 Teknisen tuen käyttö	10
4. Sidosryhmien osallistuminen ohjelman valmisteluun.....	11
5. Rahoitussuunnitelma.....	12

1. Tunnistetiedot

Jäsenvaltio	Suomi
Nimike	Vähävaraisten avun toimenpideohjelma
CCI	2014FI05FMPO001

2. Ohjelman laatiminen

2.1 Tilanne Suomessa

Eurooppa 2020 –strategian myötä unioni ja jäsenvaltiot ovat asettaneet tavoitteekseen vähentää vuoteen 2020 mennessä vähintään 20 miljoonalla sellaisten ihmisten lukumäärää, joita uhkaa köyhyys ja sosiaalinen syrjäytyminen. *Eurooppa 2020 strategia – Suomen kansallisen ohjelman* mukaan Eurooppa 2020 –strategian määrällinen tavoite saavutetaan Suomessa, jos köyhyys- tai syrjäytymisriskissä elävien määrää voidaan vähentää noin 150 000 henkilöllä. Noin 50 000 henkilön osalta tavoite saavutetaan työllisyystoimiri

Euroopan yhteisöjen tilastotoimiston Eurostatin tietojen mukaan Suomessa vuonna 2013 köyhyys tai sosiaalisen syrjäytymisen riski kosketti kaikkiaan noin 854 000 henkilöä. Erittäin alhaisen työssäkäyntiasteen kotitalouksissa elävän väestön määrä oli 351 000 henkilöä ja vakavaa aineellista puutetta koki 132 000 henkilöä.

Huono-osaisuus on viime vuosina yleistynyt ja muuttunut aikaisempaa näkyvämmäksi ruoka-avun jakelun jäätyä pysyväksi ilmiöksi. Itä-Suomen yliopistossa valmisteltavan kansallisen ruoka-apatutkimuksen puitteissa on arvioitu, että 20 000 – 25 000 ihmistä hankkii viikoittain ruokansa nk. leipäjonojen kautta. Ilmaisu-ruuanjakelu tavoittaa suuren osan kaikkein huono-osaisimmista. Tutkimuksen mukaan suomalaisissa leipäjonoissa asioivat ovat pääasiassa perusturvaetuuksien varassa eläviä ja huonossa työmarkkina-asemassa olevia henkilöitä.

Vaikka toimeentulotukilaki edellyttää kuntien vastaavan väestön vähimmäismääräisestä toimeentulon turvasta, ei perusturva riitä kaikille päivittäisten kustannusten kattamiseen. Tutkijat arvioivat ruoka-avun asiakkaiden kertomusten perusteella, että julkisen sektorin toimijat tukevat työmarkkinoilta pudonneita varsin hyvin silloin, kun kyse on lyhytkestoisista ja tavanomaisiksi luokitelluista tilanteista. Pitkäkestoisissa ja kasaantuvissa ongelmissa ihmiset näyttävät putoavan julkisen sektorin turvaverkkojen läpi ruoka- ja muun epävirallisen avun piiriin. Lisäksi on arvioitu, että varsinaista nälänhätää kokevat vain hyvin harvat. Puute ilmenee useimmiten jatkuvana riittämättömänä ja yksipuolisena ravintona.

Suomessa vähävaraisten avun toimenpideohjelmassa keskitytään yksinomaan lieventämään vähävaraisimpien henkilöiden ruuan puutetta jakamalla elintarvikkeita. Tämä tapahtuu kumppaniorganisaatioiden välityksellä pääsääntöisesti vapaaehtoistyönä. Maaseutuvirasto vastaa ruoka-apuna jaettavien elintarvikkeiden hankkimisesta ja kuljettamisesta kumppaniorganisaatioille. Toteutustapaan on päädytty ohjelman valmistelun yhteydessä eri viranomaistahojen kanssa käytyjen neuvotteluiden sekä mahdollisilta kumppaniorganisaatioilta saatujen näkemysten perusteella.

Maaseutuvirasto on toimeenpannut aiempaa EU:n maatalouspolitiikkaan sisältynyttä elintarvikkeiden jakelua vuosina 1996–2013, joten sillä on vahva kokemus elintarvikkeiden, kuljetusten ja välivarastointien hankinnasta sekä sopimusten solmimisesta elintarvikkeiden ja palvelujen toimittajien kanssa. Maaseutuvirasto on valtion budjettitalouden piirissä toimiva virasto ja sillä on riittävät taloudelliset edellytykset toimia toteuttajana. Maaseutuviraston vastatessa toteuttajarooliin sisältyvistä taloudellisista ja hallinnollisista velvoitteista pääosin vapaaehtoistyöhön toimintansa perustavien tahojen ja myös pienten järjestöjen on mahdollista toimia kumppaniorganisaatioina ilman hallinnollista taakkaa.

Vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahaston avulla lievennetään ensisijaisesti niiden vähävaraisten ihmisten ruuan puutetta, jotka ovat pudonneet julkisen sektorin turvaverkkojen läpi ruoka- ja muun epävirallisen avun piiriin ja joiden päivittäinen ruokavalio ilmenee riittämättömänä ja yksipuolisena ravintona. Ruoka-avun jakamisessa noudatetaan tasa-arvon ja syrjäytymisen ehkäisemisen periaatetta siten, että ohjelma kattaa mahdollisimman laajasti koko Suomen ja kohdistuu syrjimättä eri kohderyhmille.

Rahaston ei ole tarkoitus korvata jäsenvaltiossa muita köyhyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseksi tehtäviä toimenpiteitä.

Aineellisen puutteen tyyppi:

Toimenpideohjelmassa keskitytään lieventämään yksinomaan ruuan puutetta, joka toteutetaan jakamalla elintarvikeapua vähävaraisimmille.

2.2. Tuen kohteena oleva aineellinen puute

2.2.1 Aineellisen avun ja vastaavien liitännäistoimenpiteiden kuvaus

Maaseutuvirasto ostaa elintarvikkeet ja antaa ne maksutta kumppaniorganisaatioille, jotka jakavat elintarvikkeet ruoka-apuna. Tämä tapahtuu kahdessa vaiheessa käyttäen julkisia hankintamenettelyjä hallintoveranomaisen hyväksymän toteutussuunnitelman mukaan:

- Elintarvikkeiden ostaminen (sisältäen kuljetuksen välivarastoihin) artiklan 26(2)(a) mukaisesti
- Välivarastointi ja kuljetukset kumppaniorganisaatioille artiklan 26(2)(b) mukaisesti

Elintarvikejakelun tuotteiden turvallisuus ja laatu ovat keskeistä suomalaisessa ruokapolitiikassa. Tuotteilla tulee olla riittävä säilytysaika ja niiden valinnassa pyritään monipuolista ruokavaliota tukeviin tuotteisiin.

Maaseutuvirasto toimittaa elintarvikkeet kumppaniorganisaatioiden jakelutoimipaikoille pääsääntöisesti kaksi kertaa vuodessa. Toimitusten määrää voidaan tarvittaessa muuttaa.

Kumppaniorganisaatiot määrittelevät varastointimahdollisuuksiensa puitteissa milloin elintarvikkeet jaetaan. Jakelu pyritään käynnistämään mahdollisimman pian Maaseutuviraston toimituksen jälkeen. Jakelupaikkana voi (viitteellisesti) olla esimerkiksi kumppaniorganisaation oma tila, jakotilaisuutta varten erikseen järjestetty tila tai elintarvikkeita voidaan jakaa myös suoraan jakeluautosta. Jakelu tapahtuu pääasiassa ruokapaketteina tai -kasseina, mutta elintarvikkeita voidaan käyttää myös aterioiden valmistukseen. Paketien sisältö voi vaihdella avunsaajien tarpeen ja perhekoon mukaan. Tuotteet on jaettava Elintarviketurvallisuusviraston elintarvikkeiden käyttöaikoja koskevan ohjeen mukaan. Myös varastoinnissa ja käsittelyssä noudatetaan Elintarviketurvallisuusviraston ohjeita.

Elintarvikkeiden hankinnassa voidaan hyödyntää julkisesta interventiosta poistettuja tuotteita komission määrittelemiä menettelytapoja käyttäen edellyttäen, että tuotteiden käyttö on taloudellisesti suotuisin vaihtoehto eikä viivytä elintarvikkeiden toimittamista. Interventiotuotteiden käytöllä tarkoitetaan tässä yhteydessä komission erikseen säädöksellä Suomelle osoittamia interventiotuotemääriä, joita käytetään maksuna hankittaessa kilpailumenettelyllä elintarvikkeita jaettavaksi.

Kumppaniorganisaatioilta edellytetään sosiaalista osallisuutta tukevien liitännäistoimenpiteiden toteuttamista, joita voivat olla (viitteellinen luettelo):

* tiedottaminen julkisen ja kolmannen sektorin palveluista tai projekteista, jotka tukevat sosiaalista osallisuutta

* ohjaus sosiaali-, asunto- ja/tai työllisyyspalveluihin

* neuvonta em. palveluiden käytössä tai muu osallisuutta vahvistava tuki

* neuvonta ravintopitoisen ruuan ja liikunnan merkityksestä

Liitännäistoimenpiteitä toteutetaan ruoka-avun jakelun yhteydessä tai muussa kumppaniorganisaation parhaaksi katsomassa tilassa. Jakelutapahtuman yhteydessä on vähintään tiedotettava missä ja miten palvelut ovat saatavilla. Toimenpiteitä voidaan tarjota myös yhteistyössä toisen kumppaniorganisaation tai muun tahon kanssa. Kumppaniorganisaatioille ei myönnetä rahallista tukea liitännäistoimenpiteiden toteuttamiseen.

Liitännäistoimenpiteissä hyödynnetään kumppaniorganisaatioiden asiantuntemusta (vrt. seurakuntien diakoniatyö) ja paikallistuntemusta hankkeista ja palveluista. Lisäksi hyödynnetään eri viranomaistahojen välisiä yhteistyötä. Viranomaisia voidaan pyytää toimittamaan materiaalia palveluistaan tai alueella toimivista hankkeista ruuanjakelupisteisiin. Viranomaisyhteistyössä voidaan ottaa käyttöön myös muita tapoja välittää tietoa.

Hallintoviranomainen tukee kumppaniorganisaatioita tiedottamisessa. Kumppaniorganisaatioille voidaan lähettää kirjeitä, joissa kerrotaan ohjelman toteutuksen ajankohtaisista asioista ja annetaan toimeenpääntöön liittyviä ohjeita. Lisäksi kumppaniorganisaatioiden yhteyshenkilöt voidaan kutsua vuosittain kokoukseen jakamaan kokemuksia, antamaan palautetta ja verkostoitumaan.

2.2.2 Vastaavat kansalliset ohjelmat

Suomessa ei ole kansallista valtion tukemaa järjestelmää elintarvikkeiden jakamiselle ruuan puutteesta kärsiville. Joillakin yksittäisillä kunnilla on järjestetty elintarvikkeiden jakelua huono-osaisimmille. Osana seurakuntien diakoniatyötä järjestetään useilla paikkakunnilla ruoka-avun jakamista. Ruoka-avun jakaminen on myös osa monien vapaaehtoisjärjestöjen tehtäväkenttää. Jaettavia elintarvikkeita hankitaan organisaatioiden omalla rahoituksella tai niitä saadaan lahjoituksina ja kauppojen poistoista.

Tämän toimenpideohjelman toteuttamiseksi perustetaan ruoka-avun välittämiseen oma jakelujärjestelmä. Elintarvikkeiden jakelu tapahtuu kumppaniorganisaatioiden välityksellä. Nämä organisaatiot voivat ottaa vastaan vähävaraisten avun rahaston tuella hankitut elintarvikkeet osaksi muutoin toteuttamaansa elintarvikkeiden jakelua vähävaraisimmille tai ne voivat jakaa pelkästään vähävaraisten avun toimenpideohjelmasta annettavia elintarvikkeita.

Jakelujärjestelmä vastaa aiempaa EU:n elintarvikeapua yhteisön vähävaraisimmille, joka päättyi vuonna 2013. Tuolloin mukana oli vuosittain keskimäärin 28 keskusjärjestöä, joilla oli yhteensä noin 450 alajärjestöä tai seurakuntaa, joissa toimivien vapaaehtoistyöntekijöiden avustuksella jaettiin elintarvikkeita yhteisön vähävaraisimmille joko ruokapaketteina tai aterioina. Maaseutuvirasto hankki kilpailuttamalla elintarvikkeet ohjelmaan komission myöntämien interventiotuotemäärien puitteissa ja hankki kuljetuksen elintarvikkeille keskusjärjestöjen jakeluosoitteisiin. Järjestöiltä saadun palautteen mukaan hyvin säilyvillä ja helposti käsiteltävillä tuotteilla oli tarvetta alueen vähävaraisille. Järjestöillä ei ole välttämättä mahdollisuutta osta-

ruokaa eikä kaikkialla ole samanlaisia mahdollisuuksia saada kaupoilta tai teollisuudelta ruokalahjoituksia, joten EU-apua pidettiin merkittävänä.

2.3. Muuta

Ohjelman toiminta-alue kattaa koko Suomen, Ahvenanmaa mukaan lukien. Koska Ahvenanmaan osuus Suomen rakennerahastovaroista on enintään 0,5 %, ahvenanmaalaiset järjestöt voidaan ottaa huomioon kumppanuusorganisaatioita valittaessa oman kiintiönsä puitteissa kuitenkin siten, että Ahvenanmaalle jaetaan elintarvikkeita vain olemassa olevan tarpeen mukaan. Ahvenanmaan osuus ruoka-avun määrästä voi olla enintään 0,5 % toimitettavien elintarvikkeiden arvosta. Hallintoviranomainen seuraa Ahvenanmaalle jaettavan tuen määrää varmistaen, ettei tukiprosenttia ohjelmakaudella ylitetä.

Ohjelmavalmistelussa on kommentointimahdollisuus annettu muun muassa seuraaville organisaatioille:

Adra Finland säätiö
Elämän Taito ry
Finn-Apu ry
Forssan Vapaa-ajattelijat ry
Huittisten päiväkeskus-yhdistys ry
Hyvä Arki ry
Jokilaaksojen nuorten tuki ry
Kainuun Kansalaiskeskus ry
Kirkkopalvelut ry
Lieksan helluntailähetys ry
Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry
Mielenterveyden Keskusliitto ry
Mielenterveysyhdistys HELMI ry
Muhoksen helluntailähetys ry
Mäntsälän helluntailähetys ry
Operaatio Ruokakassi ry
P-K Työttömien Yhdistysten Toimintajärjestö ry
Raision Seudun Työttömät ry
Rauman Seudun Työttömät ry
Seinäjoen Helluntairukoushuone ry
Suomen Katulähetyслиitto ry
Suomen ortodoksinen kirkollishallitus
Suomen Pelastusarmeijan säätiö
Suomen Punainen Risti ry
Suomen Vapaakirkko
Takaisin Elämään ry
"Työttömien Valtakunnallinen
Yhteistoimintajärjestö -TVY ry"
Varkauden Työterapinen Yhdistys ry
Ytyä - Yhteistyötä työttömät ry

3. Täytäntöönpano

3.1 Vähävaraisimpien tukikelpoisuusperusteet

Ohjelman toteutus pohjautuu pääasiassa vapaaehtoisjärjestöjen ja muiden vähävaraisimpien parissa toimivien organisaatioiden avoimeen ruoka-avun jakamiseen. Vähävaraisten avun rahaston tuella hankitut elintarvikkeet jaetaan kumppaniorganisaatioiden tarkoituksenmukaiseksi katsomissa paikoissa. Kumppaniorganisaatiot myös tiedottavat tarkoituksenmukaiseksi katsomiaan viestintäkanavia käyttäen elintarvikkeiden jakelutapahtumista ohjelman kohderyhmälle. Tiedon jakamisessa noudatetaan tasa-arvon ja syrjimättömyyden periaatetta siten, että eri kohderyhmillä on mahdollisuus saada tietoa jakelutapahtumista.

Kansallisen ruoka-apatutkimuksen havainnot tukevat sitä, että ruuan jakelutapahtumaan osallistuu aidosti avun tarpeessa olevia henkilöitä. Ruoka-apua hakevan jonoon asettuminen on tämän toimenpideohjelman puitteissa kriteeri kohderyhmään kuulumisesta ja täten riittävä tukikelpoisuuden peruste. Ruoka-apua voidaan myös kohdentaa kumppaniorganisaation toiminnasta johtuvalle tietylle kohderyhmälle, kuten esimerkiksi vähävaraiset lapsiperheet, maahanmuuttajat, asunnottomat. Tällöin ruoka-apua saavien vähävaraisten henkilöiden tukikelpoisuus perustuu tämän palvelu- tai asiakkuussuhteeseen kumppaniorganisaation kanssa. Kumppaniorganisaatioksi hakeutuessa tulee hakijan tarvittaessa selvittää, miten ja millä perusteilla kohderyhmän rajaaminen tapahtuu.

Hallintoviranomainen hyväksyy ruoka-avun kohderyhmän kunkin kumppaniorganisaation valinnan yhteydessä.

3.2 Valitut toimet

Toimenpideohjelma toteutetaan seuraavien toimien kautta:

- 1) Elintarvikkeiden ostaminen (sisältäen kuljetuksen välivarastoihin), välivarastoinnin ja kuljetuksen kumppaniorganisaatioille
- 2) Elintarvikkeiden jakaminen vähävaraisille, josta tehtävästä vastaavat kumppaniorganisaatiot
- 3) Tekninen tuki

Toimien (1-3) yleiset perusteet (a-d):

- a) Toimien toteutus noudattaa asetuksen (EU)223/2014 artiklan 22(2), (3), (4), artiklan 23(1), (4), (5), (6), artiklan 26(2) (lukuun ottamatta tekninen tuki) , artiklan 26(3), (4) ja 32(3) mukaisia ehtoja.
- b) Toimien toteutus noudattaa asetuksen (EU)223/2014 artiklassa 5(11), (12) (ml. kansallisen hankintalainsäädännön mukaiset määräykset), (13) ja (14) määriteltyjä periaatteita
- c) Toimien toteutus on rahastoa koskevan asetuksen ja toimenpideohjelman mukaista
- d) Toimien toteutus perustuu hallintoviranomaisen kulloinkin hyväksymään toimeenpanosuunnitelmaan tukikelpoisista kustannuksista.

Erityiset toteutusperiaatteet (e-h):

- e) Toimen 1 toteutuksessa huolehditaan siitä, että elintarvikkeiden jakelu on mahdollista toteuttaa eri puolilla Suomea
- f) Toimen 2 toteuttavat valitut kumppaniorganisaatiot (valintakriteerit on esitetty tarkemmin luvussa 3.3.)
- g) Toimen 2 osalta huolehditaan siitä, että valittu kumppaniorganisaatio pystyy jakamaan tarvittavat määrät elintarvikkeita
- h) Toimen 3 toteutus perustuu asetuksen (EU) 223/2014 artiklassa 27(4) määriteltyihin toimenpiteisiin, joista vastaa hallintoviranomainen ohjelman mukaisesti

Toimeenpanon ensimmäinen vaihe kattaa vuodet 2015-2016 ja toinen vaihe vuodet 2017-2020. Mikäli rahoitusta riittää, voidaan mahdollisuuksien mukaan järjestää ylimääräinen toteutusvaihe asetuksen (EU) N:o 223/2014 määrittelemän rahaston tukikelpoisuusajan puitteissa. Hallintoviranomainen hyväksyy kullekin toteutusvaiheelle toimeenpanosuunnitelman.

Kumppaniorganisaatioille jaettavien elintarvikkeiden määrät perustuvat kunkin kumppaniorganisaation perustelemaan arvioon elintarvikkeiden tarpeesta.

Hallintoviranomainen hyväksyy toimien toteutusta varten toimenpideohjelman mukaisen toimeenpanosuunnitelman.

Teknistä tukea käytetään ohjelman täytäntöönpanosta aiheutuviin kustannuksiin asetuksen (EU) N:o 223/2014 artiklan 27(4) mukaisesti.

Hallintoviranomainen ottaa käyttöön sähköisen tietojärjestelmän, jolla tallennetaan ja säilytetään seuranta- ja arviointia, varainhoitoa ja tarkastamista varten tarvittavat tiedot kustakin toimesta.

3.3 Kumppaniorganisaatioiden valinta

Maaseutuvirasto valitsee kumppaniorganisaatiot hakumenettelyllä toteutuksen ensimmäiseen ja toiseen vaiheen erikseen. Mikäli kumppaniorganisaatio lakkaa täyttämästä valintaan johtaneita edellytyksiä voi se itse vetäytyä tehtävästä tai Maaseutuvirasto voi päättää asianomaisen organisaation jättämisestä toiminnan ulkopuolelle. Kumppaniorganisaatio voi myös muista syistä halutessaan vetäytyä toiminnasta. Maaseutuvirasto voi järjestää myös täydentäviä hakuja, jolloin kumppaniorganisaatioiksi voi hakeutua uusi toimija tai myös aiemmin mukana ollut toimija.

Kumppaniorganisaatioksi voidaan valita keskusjärjestöjä (millä tarkoitetaan organisaatioita, joilla voi olla ala- tai paikallisjärjestöjä) tai vastaavia toimijoita kuten esimerkiksi seurakuntia. Maaseutuvirasto varmistaa kumppaniorganisaatioiden valintamenettelyn yhteydessä, että valittavat kumppaniorganisaatiot täyttävät niille toimenpideohjelmassa asetetut edellytykset. Kumppaniorganisaatiot jakavat elintarvikkeet pääosin vapaaehtoistyönä.

Kumppaniorganisaatioiden valintaperusteet:

- Kumppaniorganisaatio on julkinen elin ja/tai voittoa tavoittelematon organisaatio, joka kykenee jakamaan elintarvikeapua ja toteuttamaan liitännäistoimenpiteitä tai ohjaamaan henkilöitä niiden pariin asetusten ja määräysten mukaisesti
- Kumppaniorganisaation on oltava yritys- ja yhteisötietojärjestelmään rekisteröitynyt organisaatio
- Kumppaniorganisaatioiden tulee ohjata ruoka-apua hakevien ohjaamista ohjelman toteutusta tukevien liitännäistoimenpiteiden pariin henkilöiden sosiaalisen osallisuuden tukemiseksi

Tarkentavat valintakriteerit:

- Kumppaniorganisaatiot edustavat mahdollisimman kattavasti erilaisia toimitahoja, jotta ruoka-avun piiriin saadaan eri kohderyhmiä
- Valinnassa otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan organisaatioiden maantieteellinen sijainti
- Kumppaniorganisaation kokemus elintarvikkeiden jakamisesta
- Kumppaniorganisaation kokemus sosiaalista osallisuutta edistävien toimien toteutuksesta tai niiden pariin ohjaamisesta

3.4 Täydentävyys Euroopan sosiaalirahaston kanssa

Vähävaraisten avun toimenpideohjelman kautta jaettava elintarvikeapu helpottaa vähävaraisimpien tilannetta ja heikoimmassa asemassa olevien arkea tukien myös heidän sosiaalista osallisuuttaan. Siten toimenpideohjelma täydentää strategisesti osallisuutta vahvistavaa ja köyhyyttä vähentävää Euroopan sosiaalirahaston (ESR) tukemaa toimintaa.

Vähävaraisten avun toimenpideohjelmassa määriteltyyn toimintaan ei voi saada rahoitusta Euroopan sosiaalirahaston tukemasta rakennerahasto-ohjelmasta. Sen vuoksi ei ole vaaraa, että molemmista rahastoista annettaisiin rahoitusta samalle toiminnalle. Kohderyhmä voi kuitenkin olla molempien rahastojen toiminnassa osin samaa. Erityisesti Euroopan sosiaalirahastosta tuettavan sosiaalista osallisuutta edistävän toiminnan kohteena voi olla samoja henkilöitä, jotka hyödyntävät vähävaraisten avun rahaston elintarvikeapua.

Kumppaniorganisaatioita kannustetaan levittämään ruokajakeluun osallistuville henkilöille tietoa sosiaalista osallisuutta edistävästä ESR-hankkeista, jos sellaisia toimii paikkakunnalla. Vähävaraisten avun rahaston toiminnasta myös raportoidaan Kestävää kasvua ja työtä 2014-2020 Suomen rakennerahasto-ohjelman seurantakomitealle. Ohjelma esitellään lisäksi rakennerahastotoimintaa koordinoivassa alue- ja rakennepoliittikan neuvottelukunnassa, johon kuuluu keskus- ja aluehallintojen edustajien lisäksi sosiaalipartnereita ja muita järjestöjä.

3.5 Ohjelman hallinnollinen rakenne

Ohjelmaa hallinnoivat viranomaiset on nimetty kansallisen alueiden kehittämisestä ja rakennerahastojen hallinnoinnista annetun lain (7/2014) 12 pykälässä.

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahastosta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen ((EU) N:o 223/2014) mukaisista jäsenvaltiolle kuuluvista tehtävistä.

Maaseutuvirasto toimii toimenpideohjelman hallintoviranomaisena.

Toimenpideohjelman todentamisviranomaisena toimii työ- ja elinkeinoministeriö.

Toimenpideohjelman tarkastusviranomaisena toimii valtioneuvoston controller-toiminnon tarkastusviranomaisyksikkö.

Komission suorittamien maksujen vastaanottajan tunnistetiedot:

Työ- ja elinkeinoministeriö,
PL 32, 00023 Valtioneuvosto, Suomi

3.6 Ohjelman seuranta ja arviointi

Ohjelman toteutumisen seuraamiseksi Maaseutuvirasto laatii vuodesta 2015 lähtien vuosittain ohjelman täytäntöönpanokertomuksen vähävaraisten avun rahastoa koskevan asetuksen ((EU) N:o 223/2014) 13 artiklan mukaisesti. Osana raportin valmistelua kuullaan myös asianmukaisia sidosryhmiä ja kootaan näiltä saadut kommentit. Maaseutuvirasto vastaa raportin laatimisesta ja sen toimittamisesta komissioon. Maaseutuvirasto raportoi myös vuosittain toteutuksen seurantaan tukevien indikaattoritietojen kokoamisesta ja eteenpäin toimittamisesta. Tulosindikaattorit ja osa tuotosindikaattoreista perustuu kumppaniorganisaatioiden arviointiin vuotuisesta toiminnasta. Kerättävien tietojen yhdenmukaisuuden varmistamiseksi ja kumppaniorganisaatioiden hallinnollisen työn helpottamiseksi Maaseutuvirasto laatii indikaattoritietojen keräämistä varten erillisen lomakkeen, jonka kumppaniorganisaatiot toimittavat Maaseutuvirastolle vuosittain toimintaraportin yhteydessä. Maaseutuvirasto vastaa tietojen sähköisestä tallentamisesta ja komission järjestelmään toimittamisesta.

3.7 Teknisen tuen käyttö

Teknisen tuen käyttö perustuu hallintoviranomaisen tekemään käyttösuunnitelmaan. Toimenpideohjelman teknistä tukea käytetään ohjelman täytäntöönpanosta aiheutuviin henkilöstökustannuksiin Maaseutuvirastossa, mukaan lukien hallintoviranomaisen rahoittaja- ja maksajatehtäviä hoitavan henkilöstön palkat sekä muihin asetuksen (EU) N:o 223/2014 mukaisiin kustannuksiin. Teknistä tukea käytetään ainoastaan niihin tehtäviin, jotka koskevat rahaston toimeenpanoa.

Teknisellä tuella tuotetaan myös hallintoviranomaisen käyttämä sähköiseen tietojen tallentamiseen tarkoitettu tietojärjestelmäsovellus. Lisäksi teknistä tukea käytetään vähävaraisten avun rahastosta ja ohjelmasta tiedottamiseen ja viestimiseen kumppaniorganisaatioille, kohderyhmille sekä tarpeen mukaan suurelle yleisölle sekä muihin ohjelman täytäntöönpanoon tarvittaviin kustannuksiin. Teknisellä tuella järjestetään kumppaniorganisaatioille vuotuisia tapaamisia ja hyvien käytäntöjen levittämistä sekä tarvittaessa koulutusta, verkostoitumismahdollisuuksia ym. toimeenpanon toteutuksen tukea.

4. Sidosryhmien osallistuminen ohjelman valmisteluun

Mahdolliset kumppaniorganisaatiot ovat saaneet vaikuttaa kansallisen toimenpideohjelman valmisteluun kommentoimalla ohjelmaan esitettyjä hallintomallivaihtoehtoja. Ohjelman valmistelussa on kuultu erityisesti aiempaan elintarvikeapuohjelmaan osallistuneita kumppaniorganisaatioita, jotka ovat pääasiassa vähävaraisten sekä lasten ja nuorten kanssa toimivia kansalaisjärjestöjä ja diakoniatyötä tekeviä seurakuntia.

Aiempaan elintarvikeapuohjelmaan osallistuneille organisaatioille lähetettiin helmikuussa 2014 kysely siitä, minkälainen hallintomalli olisi heidän kannaltaan toimivin. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö järjesti eri sidosryhmille keskustelutilaisuuden kesäkuussa 2014. Aktiivisimpia osallistujia olivat aiemmin elintarvikeapua jakaneet.

Sidosryhmien kommenttien perusteella päädyttiin ohjelman hallintomalliin, jossa toteutus tapahtuu keskitetysti viranomaisen toimesta. Järjestöt olivat sitä mieltä, että heillä ei ole riittävästi projektien hallintoon ja elintarvikkeiden kilpailuttamiseen tarvittavia resursseja eikä hallinnollista osaamista. Järjestöt toivoivat myös, että ne saisivat tuotteet valmiiksi kilpailutettuina.

Ohjelmaluonnos on julkaistu TEM:n nettisivuilla, jolloin siihen on voitu antaa kommentteja ennen ohjelman lopullista kansallista hyväksymistä. Ohjelma on esitelty myös alue- ja rakennepolitiikan neuvottelukunnassa, johon kuuluu keskus- ja aluehallintojen edustajien lisäksi sosiaalipartnereita ja muita järjestöjä.

5. Rahoitussuunnitelma

Taulukko 1. Toimenpideohjelman rahoitussuunnitelma, jossa esitetään rahaston vuotuiset maksusitoumukset ja vastaava kansallinen osarahoitus (euroina).

	Yhteensä	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
(a) Rahasto (FEAD)	22 540 916	3 032 023	3 092 663	3 154 517	3 217 607	3 281 959	3 347 598	3 414 549
(b) Kansallinen valtion osarahoitus	3 977 809	535 063	545 764	556 680	567 813	579 169	590 753	602 567
(c) = (a) + (b) Julkiset tukikelpoiset menot	26 518 725	3 567 086	3 638 427	3 711 197	3 785 420	3 861 128	3 938 351	4 017 116
(d) = (a) / (c) Osarahoitussuhde	85 %							

Taulukko 2. Toimenpideohjelman rahoitussuunnitelma, jossa täsmennetään kuhunkin aineellisen puutteen tyyppiin kohdistettavan tuen kokonaismäärärahat sekä vastaavat liitännäistoimenpiteet (euroina).

Toiminta-ala	Julkiset tukikelpoiset menot
Aineellisen avun tyyppi (ruoka-apu)	25 192 789
Tekninen tuki	1 325 936
Yhteensä	26 518 725
- vastaavat liitännäistoimenpiteet	0